

Endnu mere nyttig er Pierre George's andel, som nøgternt gennemgår hovedtræk og ikke så få detaljer i de fælles strukturformer i de nævnte folkedemokratier og de enkelte landes økonomiske særtræk og dermed forskelle i udviklingen. Der er her samlet et fyldigt materiale om de økonomiske planers udvikling (fra korte, partielle, til lange, generelle) og indhold (vækstprocenter, de vigtigste mængdemål osv.), nationaliseringernes to faser og former i de enkelte lande, landbrugsforholdene etc. Af speciel interesse er behandlingen af den regionale planlægning og byernes udvikling. Det meste materiale er imidlertid gennemsnitligt to år gammelt, og en række problemer anskues på en anden måde i dag.

For økonomer, der ikke blot interesserer sig for abstrakte økonomiske modeller, men også for de økonomiske modeller i den virkelige verden i al deres mangfoldighed, vil denne bog være yderst gavnlig.

Knud Erik Svendsen.

M. Stade Kendrick (assisted by Mark Wehle): A Century and a Half of Federal Expenditures, Occasional Paper 48, National Bureau of Economic Research, 1955, 102 sider, \$ 1.25.

Med et væld af tabeller og tydelige diagrammer belyses den stærke vækst i forbundsudgifterne i USA, 1794—1952, en vækst, som ikke har været kontinuerlig, men er foregået i trin, der alle markeres af en større krig. I 1799 udgjorde udgifterne 1,4 pct. af nationalindkomsten, i 1951 17,3 pct. af bruttonationalproduktet. Stigningen var ringe i det 19. århundrede, men betydelig i det 20., idet 1930 angiver begyndelsen af den virkelig store vækst. I 30'erne lå procenten omkring 10, efter anden verdenskrig udgør de militære udgifter, taget for sig, den samme procent af bruttonationalproduktet, som alle udgifterne i trediverne.

Størsteparten af fremstillingen er naturligt viet de militære udgifters udvikling gennem de 150 år, krig for krig, efterkrigstid for efterkrigstid. Forfatteren må løse en række rubriceringsproblemer i denne forbindelse, ikke mindst for den seneste tid; således henfører han hverken »foreign assistance«, som han kalder »a broader concept of military reinforcement«, eller atom-udgifterne

til de militære eller krigsforbundne udgifter. Han når til, at de militære udgifter i 1951 udgjorde 9,2 pct. af bruttonationalproduktet, mens forfatteren af Occasional Paper 49 (se nedenfor) når til en procent for »national security« på 11,3; man skal derfor ikke tage for håndfast på disse procenter til belysning af den militære sektors vægt i økonomien. Den særskilte vækst i de rene militærudgifter belyser han med følgende tal: i 1794 var militærudgifterne pr. indbygger i 1926-priser 82 cents, 1923—38 varierede de fra \$ 4,87 til 9,63, i 1952 var de \$ 143,03. I første verdenskrig udgjorde de \$ 96,02 i anden \$ 585,39.

Hvad er forklaringen på denne store vækst? spørger Kendrick. En del skyldes det større antal militærpersoner: deres andel af alle mænd i alderen 20—39 varierede fra 1,23 til 2,19 pct. i tiden 1922—40, men i tiden 1948—50 fra 6,46 til 7,20 pct. Men en større del skyldes de stigende omkostninger pr. militærperson på grund af den militærtekniske udvikling fra bronzebøsserne i slutningen af det 18. århundrede til masseødelæggelsesvåbnene i dag. Navnlig i de allerseneste år er der sket en enorm udvikling på dette felt; således anfører Kendrick, at en infanteri-divisions udstyr under anden verdenskrig kostede 19 mill. \$, men i 1950 var tallet 80 mill.

Behandlingen af tiden efter 2. verdenskrig er af mere politisk art. Tallene slutter med 1952 (nogle med 1951), og forfatteren indskrænker sig til almindelige vendinger om den kolde krig lige fra Trumandoktrinen marts 1947 til 1954. Den såkaldte »New look« i det amerikanske militærvæsen strejfses, men der forsøges ikke for alvor nogen belysning af de økonomiske spørgsmål i forbindelse med de nye våben på grundlag af de sidste års erfaringer: vil de f. eks. betyde en større eller mindre andel af nationalproduktet til militære formål?

Som det vil forstås, behandles militærudgifterne grundigst over de 100 sider (et appendiks beskriver de teknologiske fremskridt i de væbnede styrkers våben og udstyr over hele perioden); de civile udgifter behandles i stor almindelighed. Endvidere er det en svaghed i det ellers så grundige talmateriale, at der ikke findes blot een tabel med hovedtal for statsbudgetternes og de lokale budgetters udvikling, bortset fra den meget korte oplysning, at de civile forbunds-

Endnu mere nyttig er Pierre George's andel, som nøgternt gennemgår hovedtræk og ikke så få detaljer i de fælles strukturformer i de nævnte folkedemokratier og de enkelte landes økonomiske særtræk og dermed forskelle i udviklingen. Der er her samlet et fyldigt materiale om de økonomiske planers udvikling (fra korte, partielle, til lange, generelle) og indhold (vækstprocenter, de vigtigste mængdemål osv.), nationaliseringernes to faser og former i de enkelte lande, landbrugsforholdene etc. Af speciel interesse er behandlingen af den regionale planlægning og byernes udvikling. Det meste materiale er imidlertid gennemsnitligt to år gammelt, og en række problemer anskues på en anden måde i dag.

For økonomer, der ikke blot interesserer sig for abstrakte økonomiske modeller, men også for de økonomiske modeller i den virkelige verden i al deres mangfoldighed, vil denne bog være yderst gavnlig.

Knud Erik Svendsen.

M. Stade Kendrick (assisted by Mark Wehle): A Century and a Half of Federal Expenditures, Occasional Paper 48, National Bureau of Economic Research, 1955, 102 sider, \$ 1.25.

Med et væld af tabeller og tydelige diagrammer belyses den stærke vækst i forbundsudgifterne i USA, 1794—1952, en vækst, som ikke har været kontinuerlig, men er foregået i trin, der alle markeres af en større krig. I 1799 udgjorde udgifterne 1,4 pct. af nationalindkomsten, i 1951 17,3 pct. af bruttonationalproduktet. Stigningen var ringe i det 19. århundrede, men betydelig i det 20., idet 1930 angiver begyndelsen af den virkelig store vækst. I 30'erne lå procenten omkring 10, efter anden verdenskrig udgør de militære udgifter, taget for sig, den samme procent af bruttonationalproduktet, som alle udgifterne i trediverne.

Størsteparten af fremstillingen er naturligt viet de militære udgifters udvikling gennem de 150 år, krig for krig, efterkrigstid for efterkrigstid. Forfatteren må løse en række rubriceringsproblemer i denne forbindelse, ikke mindst for den seneste tid; således henfører han hverken »foreign assistance«, som han kalder »a broader concept of military reinforcement«, eller atom-udgifterne

til de militære eller krigsforbundne udgifter. Han når til, at de militære udgifter i 1951 udgjorde 9,2 pct. af bruttonationalproduktet, mens forfatteren af Occasional Paper 49 (se nedenfor) når til en procent for »national security« på 11,3; man skal derfor ikke tage for håndfast på disse procenter til belysning af den militære sektors vægt i økonomien. Den særskilte vækst i de rene militærudgifter belyser han med følgende tal: i 1794 var militærudgifterne pr. indbygger i 1926-priser 82 cents, 1923—38 varierede de fra \$ 4,87 til 9,63, i 1952 var de \$ 143,03. I første verdenskrig udgjorde de \$ 96,02 i anden \$ 585,39.

Hvad er forklaringen på denne store vækst? spørger Kendrick. En del skyldes det større antal militærpersoner: deres andel af alle mænd i alderen 20—39 varierede fra 1,23 til 2,19 pct. i tiden 1922—40, men i tiden 1948—50 fra 6,46 til 7,20 pct. Men en større del skyldes de stigende omkostninger pr. militærperson på grund af den militærtekniske udvikling fra bronzebøsserne i slutningen af det 18. århundrede til masseødelæggelsesvåbnene i dag. Navnlig i de allerseneste år er der sket en enorm udvikling på dette felt; således anfører Kendrick, at en infanteri-divisions udstyr under anden verdenskrig kostede 19 mill. \$, men i 1950 var tallet 80 mill.

Behandlingen af tiden efter 2. verdenskrig er af mere politisk art. Tallene slutter med 1952 (nogle med 1951), og forfatteren indskrænker sig til almindelige vendinger om den kolde krig lige fra Trumandoktrinen marts 1947 til 1954. Den såkaldte »New look« i det amerikanske militærvæsen strejfses, men der forsøges ikke for alvor nogen belysning af de økonomiske spørgsmål i forbindelse med de nye våben på grundlag af de sidste års erfaringer: vil de f. eks. betyde en større eller mindre andel af nationalproduktet til militære formål?

Som det vil forstås, behandles militærudgifterne grundigst over de 100 sider (et appendiks beskriver de teknologiske fremskridt i de væbnede styrkers våben og udstyr over hele perioden); de civile udgifter behandles i stor almindelighed. Endvidere er det en svaghed i det ellers så grundige talmateriale, at der ikke findes blot een tabel med hovedtal for statsbudgetternes og de lokale budgetters udvikling, bortset fra den meget korte oplysning, at de civile forbunds-

udgifter i 1948 udgjorde 52 pct. af de statslige og lokale udgifter mod 10 pct. i 1929. Et samlet indtryk af de offentlige budgetters betydning og dennes udvikling gennem tiden kan man derfor ikke danne sig.

Knud Erik Svendsen.

Bert G. Hickman: The Korean War and U.S. Economic Activity, 1950-52, Occasional Paper 49, National Bureau of Economic Research, New York 1955, 64 sider, 75 c.

På 60 sider forsøger forfatteren en analyse af perioden 1950-52 i USA i al væsentlighed bygget på en statistisk gennemgang af de gængse aggregater (forbrug, opsparing etc.).

Hickman når til det resultat, at den bærende faktor i årene 1950-52 var de stærke svingninger i forbrugernes indkøb forårsaget af krigens stærke påvirkning af forventningerne. Første forbrugsbølge varede juli-august, den næste satte ind i begyndelsen af 1951, efter at kineserne var gået ind i krigen. De otte måneders inflationstryk, der fulgte efter krigens udbud tilskrives først og fremmest disse bølger. Hickman slutter derfor sin fremstilling på denne måde:

»Hypotesen, at forbrugsudgifterne primært er en funktion af realindkomsten, er blevet vidt akcepteret af økonomer. Delvis som følge heraf er konjunkturernes oprindelse blevet søgt i faktorer, som kunne forventes at ville forårsage svingninger i investeringen. Forbrugsudgifternes ustabilitet i de sidste år peger på, at dette kan være en oversimplificering. Det er imidlertid vigtigt at bemærke sig, at denne nylige ustabilitet har været et resultat af forstyrrelser skabt af krig, og at den ikke på nogen måde viser, at fredstids-konjunkturer bliver regelmæssigt påvirket af uafhængige svingninger i forbrugsudgifterne. Om det er tilfældet forbliver et ubesvaret spørgsmål, som kun kan besvares ved yderligere empiriske undersøgelser.«

At Hickman gentager dette flere steder i sin fremstilling er berettiget, for fænomenet og dets økonomiske virkninger er interessant. Det kan dog forbyvse lidt, at han ikke går dybere i problemet, f. eks. finder man ikke nogen behandling af forbrugerkrediten, dens størrelse, betingelser osv. og hermed af forbrugerekspansionens mulige størrelse over det korte løb. Der gives en nøje redegørelse for de enkelte varers ekspansion

i de to bølger, mens problemet, hvilke indkomstgrupper der udvider deres forbrug, end ikke strejfses.

Hickman fremhæver, at den ekspansion, der stimuleres af en mobilisering ikke behøver at vente på, at regeringsudgifterne (som de statistisk rapporteres i nationalproduktberegningerne) vokser. For det første er der tilmelags mellem ordrenes placering hos erhvervslivet og udgifterne, for det andet kan staten fremme den private investering, forårsaget af militærordrerne, ved skattereduktioner, direkte långiving eller garantier for lån. Og endelig spiller de nævnte forbrugsforskydninger ind.

Men han forsøger ikke at give nogen kvantitativ antydning af de to første forholds betydning, vel netop fordi han så ensidigt bygger på nationalproduktberegninger. Det kunne ellers have været interessant at få oplyst, hvor store ordrer regeringen placerede i de forskellige perioder efter krigens begyndelse, og hvordan disse ordres udførelse finansieres. I det hele taget bringer han ikke nogen oplysninger om penge- og kreditpolitikken i perioden. Herved bliver hans fremstilling for ensidigt præget af forbrugsforholdene i perioden, mens spørgsmål som, i hvilken grad der skete omlægninger i industrien, forbigås, og der gives ikke noget udgangspunkt for en vurdering af Koreakrigens økonomiske virkninger på længere sigt.

Endelig sammenligner Hickman de to mobiliseringsperioder 1940-41 og 1950-52. Denne del (som hele hæftet) udmærker sig ved sin klare fremstilling af relevante taloplysninger, selv om der som nævnt kan rettes flere indvendinger mod det teoretiske udsyn.

Knud Erik Svendsen.

Vera Riley and Robert Allen: Interindustry Economic Studies, The Johns Hopkins Press, Maryland, 1955. 280 sider. Pris: \$ 2.50.

Input-output analysen — som nu har fået dansk navn: *Kredsløbsanalysen* — har på 10 år nået at konsolidere sin stilling. Det vigtigste arbejde i de kommende år bliver formentlig på den ene side dynamiseringen af modellen, på den anden side udbygningen af det empiriske grundlag. Her skal nu blot gøres opmærksom på, at kredsløbsanalysen har fået sin bibliografi ved